

# Julius Zeyer – Tři legendy o krucifixu

## *Julius Zeyer*

- Prozaik, epický i lyrický básník a dramatik lumírovské generace.
- Narodil se 26. dubna 1841 v Praze v zámožné patricijské rodině v níž se udržovala tradice německo-francouzského původu.
- Jeho studia byla zprvu zaměřena k tomu, aby mohl převzít otcův dřevařský podnik.
- Uchvacovala ho však česká minulost, poezie staré Prahy a romantická četba.
- V Praze studoval filozofii a postupem času se věnoval pouze literatuře.
- Nejen za vzděláním procestoval téměř celou Evropu.
- Zemřel 29. ledna 1901 v Praze.

## **Tři legendy o krucifixu**

### Rok vydání:

1969

### Nakladatelství:

Vyšehrad

### Forma:

epická

### Žánr:

legenda

### Téma:

Legendy o zázracích spojených s Kristovým křížem

### Čas děje:

Legendy s chronologickými ději jsou zasazeny do období barokní Prahy, Toleda a středověkého Slovenska

## **Hlavní postavy:**

### Inultus

- chudý básník, který se každodenním pózováním na kříži vžije do Kristovy role spasitele

### Flavia

- sochařka zahleděná do svého díla, pro které se dopustí i vraždy

### **Abisain**

- nenávistný

- zatvrzelý

- zhrzen z nešťastné lásky

### Rispa

- spravedlivá

- odvážná

### Samko pták

- vychovaný v přírodě

- poznává lidi (spíše z horší stránky)
- touží po „vysvobození“

### **Kompozice díla:**

#### **1) Legenda pražská:**

Vypráví o chudém básníkovi, kterého si vybrala mladá sochařka jako model pro své dílo (sochu umírajícího Krista na kříži). Denně pózuje na ležení celé hodiny, pomalu se sžívá se svou předlohou a je přesvědčen, že má vykoupit český lid. Když však není Flavia spokojena s blaženým úsměvem na Inultově tváři, nasadí mu trnovou korunu a dýkou mu probodne bok jako Ježíši. Ten má ve smrtelné agónii výraz, po kterém Flavia toužila a dílo dokončí. Neunese však tíhu svého hrůzného činu a oběsí se na půdě.

#### **2) Legenda toledská:**

Židovský mladík musí podat důkaz o nenávisti ke křesťanům, aby získal svou milou. Ta však plán, otrávení nohy sochy Krista na kříži v kostele překazí tím, že jako první ji chce políbit. Noha však uhýbá a Rispa je spasena a zachráněna jeptiškou. Abisaina ve snech Kristus vybízí k pokání, ten se však s nenávistí vydá do kostela a probodne Kristovu sochu. Následně ji odnáší do svého domu, ale tam je ráno probuzen hlučným davem křesťanů, které tam dovedla krvavá stopa. Těsně před smrtí Abisain uvěří v Krista a odevzdává se mu.

#### **3) Legenda slovenská:**

Mladý Samko je vychováván babičkou v přírodě daleko od lidí, protože mu vojáci zabili rodiče. Jednoho dne se vojáci vrátí, Samka odvedou a zapálí dům do něhož hodí Samkovu babičku. Ten teď musí tvrdě pomáhat při stavbě hradu a čelí posměchu, jelikož mluví ptačí řečí. Po pěti letech je propuštěn, ale jeho dům teď obývá někdo jiný, a proto se uchyluje do jeskyně. Rozhodne se putovat po kraji a narazí na město s kostelem, který chce navštívit. Při mši se mu zjevuje Ježíš a v kázání starého kněze je poslán trnitou cestou do ráje, dojde však do kláštera kde se ho mniši ujmou. Najde tam dřevěný kříž a dělí se s ním o jídlo. Vysílen však umírá před obyvateli kláštera a na své přání je pochován na křižovatce.

### **Jazyk:**

- užívání přímé řeči
- užití přirovnání
- užívání bohatých přívlastků
- detailní popis okolí a křesťanských divů
- rozebírání psychiky postav a hlavních hrdinů během jejich utrpení a smrti.

### **Hodnocení:**

Jednoduché, krátké příběhy, které se rychle četly.

Atmosféru dodává napětí a jistá dávka násilí, které je spojeno s hlavními hrdiny, a které spolu s křížem všechny tři legendy pojí.

### **Úryvek:**

...Hleděl na ni blouznivě. Cítila pravou lávu v žilách svých těci, v uších jí to hučelo jako zvony a tepny ve skráních jí bušily jako kladiva. Krvežíznivé šílenství, rovnající se divoké rozkoši, se jí zmocňovalo, mířila mu dýkou ve vzduchu na srdce. „Za tebe, můj lide,“ řekl ještě slaběji Inultus, „dávám krev! Bože, přijmi ji co vykoupení!“ „Co vábíš mne?“ řekla temně Flavia a příšerné její oči vpily se do té zsinalé tváře, z které vycházela svatá zář. Couvla na krok, pak pozvedla dýku a vrazila mu ji do prsou....

